

## LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2012 vp

**Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain 19 §:n ja ajoneuvojen yksittäishyväksynnän väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Eduskunta on 12 päivänä kesäkuuta 2012 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-  
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain 19 §:n ja ajoneuvojen yksittäishyväksynnän väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta (HE 59/2012 vp).

#### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- liikenneneuvos, johtava asiantuntija Kari Saari, liikenne- ja viestintäministeriö
- ryhmäpäällikkö Markku Kärkkäinen, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi
- tekninen johtaja Petri Holappa, Majava Group Oy.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- A-katsastus Oy
- Autotuojat ry.

### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain voimaantuloa siirrettäväksi kaksi vuotta myöhemmäksi ja yksittäishyväksynnän väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain voimassaoloa jatkettavaksi vastaavasti kahdella vuodella.

Voimassaoloaikojen muutos on tarpeen, jotta ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain säännöksiin voitaisiin huomioida erillishankkeena valmisteilla olevan katsastuslupalain mahdolliset vaikutukset ja jotta

Liikenteen turvallisuusvirastolle jäisi riittävästi aikaa ottaa käyttöön sopimusmenettelyt yksittäishyväksyntää suorittavien tahojen kesken.

Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2013 alusta. Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan myös vuoden 2013 alusta.

## VALIOKUNNAN KANNANOTOT

### *Perustelut*

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Hallituksen esityksen sisältönä on siirtää yksittäishyväksyntää koskevien lakien voimassaolo- ja voimaantuloaikaa. Ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain (227/2009) voimaantuloa siirrettäisiin kaksi vuotta eteenpäin, ja tällä hetkellä voimassa olevan ajoneuvojen yksittäishyväksynnän väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain (228/2009) voimassaoloaikaa jatkettaisiin vastaavasti kahdella vuodella.

Ehdotettu muutos tarkoittaisi sitä, että nykyistä väliaikaista yksittäishyväksyntämenettelyä jatkettaisiin rekisteröintikatsastuksia suorittavilla katsastustoimipaikoilla vuoden 2015 alkuun asti. Tämän jälkeen yksittäishyväksynnot toteutettaisiin Liikenteen turvallisuusviraston ja yksittäishyväksyntöjä jatkossa suorittavien toimijoiden välisin sopimuksin.

Muutosehdotuksen syynä on esityksen mukaan mm. tarve antaa Liikenteen turvallisuusvirastolle aikaa valmistautua uuden yksittäishyväksyntää koskevan lain vaatimusten huomioon ottamiseen. Myös valmisteilla olevan ajoneuvojen katsastuslupia koskevan sääntelyn uudistus vaatii esityksen mukaan ehdotettua voimaantulon siirtämistä mm. lakien väliste lakiviittausten vuoksi.

Asiantuntijakuulemisessa on osin kritisoitu voimassaolo- ja voimaantuloaikojen eteenpäin siirtämistä ja tuotu esille, että EY-tyyppihyväksyntä on huomattavasti yksittäishyväksyntää raskaampi ja kalliimpi prosessi, mikä tekee esimerkiksi markkinoilla olevien teollisten perävaunujen valmistajien aseman epätasa-arvoiseksi suhteessa yksittäiskappaleiden valmistajiin. Toisaalta uuden yksittäishyväksyntää koskevan lain voimaantuloa on esitetty myös siirrettäväksi ehdotettua kauemmaksi eteenpäin, koska valmisteilla olevan katsastuslupalakihankkeen

suunniteltua aikataulua on pidetty epärealistisenä, mikä johtuu mm. Euroopan komission heinäkuussa 2012 tekemästä katsastuslainsäädäntöä koskevasta asetusehdotuksesta, joka tulisi tarvittavilta osin ottaa kotimaisessa sääntelyssä huomioon. Asiantuntijakuulemisessa on myös ehdotettu, että yksittäishyväksynnän käyttämiseen tulisi asettaa jokin enimmäismäärä samanlaisten hyväksynnän kohteiden osalta, jotta suuremmis- sa ajoneuvojen valmistussarjoissa käytettäisiin aina tyyppihyväksyntää. Lisäksi asiantuntijakuulemisessa on esitetty näkemyksenä, että ehdotettu sääntely voi olla omiaan edistämään harmaan talouden yleistymistä.

Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että yksittäishyväksyntä on tarkoitettu tyyppihyväksymättömän uuden ajoneuvon hyväksymiseen ensimmäistä kertaa liikenteeseen. Yksittäishyväksyntäprosessi pyrkii noudattamaan yksinkertaistettuna ja kevennettynä vastaavia hyväksyntämenettelyjä kuin mitä noudatetaan ajoneuvotyyppien EY-tyyppihyväksynnässä. EY-tyyppihyväksyntä on selkeästi raskaampi ja kalliimpi menettely hyväksynnän hakijan kannalta. EY-tyyppihyväksynnällä hyväksynnän hakija saa kuitenkin myös etuja yksittäishyväksyntään verrattuna. EY-tyyppihyväksytyiltä ajoneuvoilta ei vaadita hyväksynnän jälkeen ajoneuvokohtaisia tarkastuksia rekisteriin saamiseksi, ja EY-tyyppihyväksytty ajoneuvo tulee hyväksyä sellaisenaan kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Yksittäishyväksynnässä sen sijaan jokainen ajoneuvo tulee hyväksyttäväksi erikseen, ja se sopiikin ennen kaikkea kotimaan markkinoille markkinoitavien ja kohtuullisina määrinä valmistettavien ajoneuvojen valmistukseen. Erityisesti kansainvälisillä markkinoilla toimiville valmistajille EY-tyyppihyväksyntä on yleensä kokonaisuutena arvioiden tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto, mutta raskaiden vaatimusten ja suurempien kustannusten osalta näiden toimijoiden asema on epäedullisempi kuin pelkästään kotimaan markkinoilla kilpailevien ja yksittäishyväksyntää hyödyntävien toimijoiden.

Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että hallituksen esitys koskee vain lakien voimassaolo- ja voimaantuloaikojen muuttamista, ei esimerkiksi ajoneuvojen hyväksynnän vaatimuksia tai esimerkiksi rajanvetoja siitä, mille ajoneuvoille tulisi hakea EY-tyyppihyväksyntä ja minkä ajoneuvojen kohdalla voidaan käyttää yksittäishyväksyntää. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan EY-tyyppihyväksyntädirektiivi ei myöskään anna mahdollisuutta kappalemääräisen yksittäishyväksynnän käyttöä koskevan rajoituksen asettamiselle. Valiokunta pitää tasapuolisen ja toimivan kilpailun toteutumista markkinoilla erittäin tärkeänä ja toteaa, että tämä tulisi ottaa huomioon säännösten toimeenpanossa. Lisäksi valiokunta toteaa yleisesti, että harmaan talouden yleistyminen on ongelma, jonka vähentäminen vaatii monilla sektoreilla ennen kaikkea säännösten noudattamisen valvontaa koskevia toimenpiteitä.

Valiokunta pitää lakien voimassaolo- ja voimaantuloaikojen osalta lähtökohtaisesti tärkeänä, että nämä seikat toteutetaan suunnitelmallisesti. Tieto uuden sääntelyn voimaantulosta on hyvin tärkeää säänneltävän alan toimijoiden kannalta, jotta ne pystyvät ennakoimaan ja tarvittaessa sopeuttamaan ja kehittämään myös omaa toimintaansa esitetyssä aikataulussa. Valiokunta ymmärtää, että ehdotettuun muutostarpeeseen on vaikuttanut useita seikkoja yhtä aikaa, mutta se toteaa, että lainvalmistelussa, sen suunnittelussa ja lain toimeenpanossa tulisi kaikin keinoin pyrkiä siihen, ettei lakien voimaantuloa jouduta siirtämään useampaan kertaan.

#### **Päätösehdotus**

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

*että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.*

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok  
 vpj. Osmo Kokko /ps  
 jäs. Thomas Blomqvist /r  
 Ari Jalonen /ps  
 Kalle Jokinen /kok  
 Jukka Kopra /kok  
 Merja Kuusisto /sd  
 Suna Kymäläinen /sd

Johanna Ojala-Niemelä /sd  
 Raimo Piirainen /sd  
 Janne Sankelo /kok  
 Eila Tiainen /vas  
 Ari Torniainen /kesk  
 Reijo Tossavainen /ps  
 Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.